

anime aut corpus tūc somniet. vt si colericus somniet le
esse in igne. z sic de alijs. **Ex** talibz p̄t p̄uideri de futuris.
Et ideo sapientes medici vultent ostendere somnia. sed in
somnia que sunt accitua nō p̄tingit p̄uideri futura quia
hōmī somnia habent se p̄ accitua ad futuroz euentus. vt in
quit doctor. z i quādoqz simul p̄currant hoc erit casuale.
Et q̄ somnia vt in pluribz sunt accitua. ideo vt in pluri
bus fallit. Aliis sunt somnia que accipiūt originē ex influ
entia z habitudine celesti que ad nos deferunt nō immedī
ate. sed p̄ lumen vel aliquod corporale vehiculum q̄d alte
rat corpus nostrū. quo alterato alteratur phantasia z exci
tatur. tūc format phantasma simile huic influentia. ex q̄
phantasmate fit somniū. **Et** de phs q̄ ille qui scit p̄sides
rare in quā influentia talis similitudo ducit z que p̄stel
laris z que effectū nara fit p̄ducere. talis est bonus inter
pres somnioz de futuris p̄ talia somnia

Ar. Videt q cognitio futuroz sit nobis a deo im
missa. qz hoc sonat vocabulum. dicit em diuina
tio. quasi diuinitus siue a deo data. Etiam de Zuleenna
q interpretis somnioruz sit homo diuinus maxime a curis
humanis abstractus. **O**uendū q illa pūio futuro
rum non de diuinario quali sit fm veritatem ⁊ necessario.
vel semp immediate a deo data. sed quā plures p̄horum
dixerūt eam sic esse daram ab aliqua substantia diuina vel
qz maxime datur hominibz diuinis. sed isti errauerunt a
via Brestolietis. **E**t de notāte. necessario vel semp. quia
fm theologos non negat qm cā diuinitatis sit quādoqz
a deo q qñqz ministerio angeloz hominibz aliqua reuelat
in somniis. Hoc etiam apparitiōe demonū fieri p̄ his q
cum eis habent pacta illicita vt de sanctus Thomas cla
re in secūda secūde.

Ar. Nullum agens imprimis in aliquo passo suam formā nisi cōmunicet cum eo in materia. sicut pars in pmo de generatōe. sed anima humana nō cōmunicat cum corpore celesti in materia. cum ipsa sit immaterialis. ergo &c. ¶ **Q**uidendum q̄ maior est vera loquēdo de forma p^{ri}mo illud esse qd̄ habet in agente. sed influentia celestis non habet idem esse in celo et in istis inferioribz. Et ideo ad hoc q̄ celum influat istis inferioribus non opozt q̄ eis eis vltre cōmunicet in materia saltem eiusdē rōnis

Ad Diuinitio que fit p somnia videt esse illicita ⁊ in
sacra scriptura pphibita. fm q dicitur Deuteronomij
decimocetesimo. Nō inueniatur in te qui obseruat somnia
igitur tē. **Q**uod fm doc. sanctum q si quis vratur
somnia ad prognoscendū futura fm q procedūt ex reuel
latione diuina. vel ex causa naturali siue intrinseca siue ex
trinseca ad qm virtus talis se potest extendere. tūc talis
diuinitio nō erit illicita. Si āt huiusmodi diuinitio cau
setur ex reuelatione demonum cum quibz pacta habent ex
pressa. qz ad hoc inuocantur. vel tacita. qz huiusmodi di
uinitio extenditur ad quod nō potest se extendere ⁊ est il
licita ⁊ superstitiosa. a qua superstitione diuinitatua prefer
ret nos omnipotens deus qui phibet cōsulare phrones ⁊
diuina suscipientes in secula seculor. benedic⁹ Amen.

Finitur liber de somno et vigilia.

.U. .E.

Sequitur liber de longitudine & breuitate vite.

Heutdicit

phus in ultimo capitulo in libro de partibus animalium substantiarum quęcūq; natura p̄stare he quidem permanentes eedē numero toto etno he autē non sunt eedē numero toto eterno p̄manentes. Eedem numero toto eterno remanentes sunt ille que nō

habent materiam que sit in potentia ad esse ⁊ non esse. sicut sunt res ingenerabiles ⁊ incorruptibiles. Sed toto re-
pote infinito nō remanentes eadem sunt iste que talem ha-
bent materiam. cuiusmodi sunt substantie generabiles ⁊
corruptibiles. Et quia vita generabilium ⁊ corruptibilium
mensuratur certa periodo. vt dicitur secūdo de gene-
ratione. nec ē eadē periodus omnib⁹ istis. sed quib⁹dam
maior. alijs vero minor. Nam ⁊ vt sensum part⁹) quorū
dam animalia sunt lōgioris vite q̄ alia. alia autē breuioris
sunt. sicut homo est longevius respectu equi. ⁊ equus respec-
tu canis. Ideo necesse est esse quōdam scientias que vni-
cuiq⁹ tribuerent certam periodum vite quam phis tractat
in hoc libro. Est enī intentio phi in hac scientia deter-
minare de longitudine ⁊ breuitate vite. ⁊ de causis illarū.
¶ Pro cuius facilitati introductione Queritur vtrum
de longitudine ⁊ breuitate vite sit scia naturalis ab alijs
distincta. et precipue ab hystoria de anima ¶ Vñ ad
primum q̄ sic. qz longitudo ⁊ breuitas vite sunt quidam
effectus ad sensum manifesti quozum cause sunt ex isto li-
bro manifeste. ⁊ ergo possunt accipi ad demonstrandum
illos effectus. qua quidem demonstratione in nobis gene-
ratur scientia fm q̄ dicitur primo posteriozum. scire est q̄
demonstrationem intelligere. ¶ Ad secūdum dicendum
q̄ ad naturalem pertinet considerare de causis longitudi-
nis ⁊ breuitatis vite. eus ille sint naturales. quia fm Lō-
mentarium longitudinis ⁊ breuitatis moris ⁊ vite som-
ni ⁊ vigilie non sunt alie cause q̄ qualitates prime ⁊ earū
dispositiones. sed ad naturalem pertinet considerare hui-
usmodi qualitates primas ⁊ earum pporiones. ¶ Ad
tercium dicitur. q̄ de longitudine ⁊ breuitate vite deter-
et scientia distincta ab hystoria de anima. qz in libro de aia de
terminatur de anima absolute. ⁊ de his que ipsam conse-
quuntur ratione vniuersali. Sicut sunt nutrire generare ⁊ re-
liqua talia. Nam ibi non consideratur de corpore nisi in q̄-
tum materia anime. quē enī considerat formam oportet
q̄ considerat materiam vsq⁹ ad aliquid. vt dicitur secūdo phy-
sicorū. Sed quia longitudo ⁊ breuitas vite sunt quedam
pprietates que consequuntur totum corpus animatum. Iste
cer principaliter ratione corporis. quia cause illarū pro-
prietatum scz qualitates prime tenent se ex parte corporis
ideo conuenienter ista scientia est ab hystoria de anima et
alioq⁹ distincta. cū p memorate pprietates non sint in alijs
partib⁹ phi inuestigare.

Arguitur. Scientia est de necessarijs
ut dicitur primo posterioruz
sed longitudo ⁊ breuitas vite non sunt necessarie. q̃ sunt
passiones generabilium ⁊ corruptibilium. ergo &c
Sendum q̃ licet longitudo ⁊ breuitas vite in particulari

Vna ⁊ eadē tā in gñe longitudinis ⁊ breuitatis
vite om̃z viuētiū est. sicut sp̃s sit alia

De longitudine

inquit hęc vel illa non sint necessarie. tamen bene in vniuersali. maxime quādo referuntur ad sua principia ⁊ ad suas causas cum quibus habent necessariam connexionē ⁊ in separabilem habitudinem.

Ar. Illa non pertinent ad naturalem philosophum que habent esse ex influentia corporum celestium et situ eorum. cum illa sint astrologice considerationis. Sed causa longitudinis ⁊ breuitatis vite habent esse ex influentia corporum celestium. ergo ⁊c. Minor probatur quia astrologi pronosticant communiter in principio natiuitatis de longitudine ⁊ breuitate vite ipsius geniti ex ipsis. qđ fieri non posset nisi ibi haberent suas causas.

Quam qđ duplices sunt cause longitudinis ⁊ breuitatis vite. Quedam sunt intrinsece. sicut sunt qualitates p̃me ⁊ eorum dispositiones. ⁊ illas cōsiderare pertinet ad naturalem phil. Alię sunt cause extrinsece. de quibus assumit argumentum. ⁊ illas cōsiderare pertinet ad astrologum. Est tñ vtrū qđ iudicium astrologi est omnino imperfectum. quando in suo iudicio assumit solū causas extrinsecas. sēz ipsam constellationem. omittis causas intrinsecas quia ppter variationem illarum causarum intrinsecarum sub eadem constellatione geniti non semp habent eandē periodum vite. **Ar.** Quādo dicitur longitudo ⁊ breuitas vite maxime dependēt ex complexione animati. sed illaz cōsiderare pertinet ad medicum. ergo ⁊c. **Q**uod dicitur qđ complexione animati cōsiderat medicus ppter opus vt sēz sanitas habita pseruetur. ⁊ amissa recuperetur. sed naturalis cōsiderat eam propter seire. Etiam medici solūmodo cōsiderant longitudinem ⁊ breuitatē vite in hominibz. sed naturalis vltic in omnibz viuētibz.

Ar. In libro de anima determinatur de anima vniuersaliter. ⁊ de viuente in vniuersali. ⁊ etiam de his que cōsequuntur viuens in eo qđ viuens. sed longitudo ⁊ breuitas vite cōsequuntur omnia viuētia. ergo ⁊c. **Q**uod dicitur qđ in libro de anima determinatur in vniuersali de anima ⁊ de his que psequuntur totum ppositum ratione anime. sed longitudo ⁊ breuitas vite psequuntur totū ppositum rōne corporis.

Et eo aut quod est hec quidē esse longe vite animalū. hec aut breuis vite. ⁊ de vite totaliter longitudine et breuitate considerandum causas. Principium autem considerationis necessarius primo ex eo quod est dubitare de ipsis. Non enim est palam vtrū alterum aut idem causa omnibus animalibz ⁊ plantis eius qđ est. hec quidē esse longe vite hec autē breuis. ⁊ plantarum has quidēz pauci temporis. has autem multum durabile habere vitam. Adhuc aut vtrum eadē que longe vite. ⁊ que fm naturam sana natura cōstātium aut separata sunt. Et qđ breuis vite languoroso sum. aut fm quosdam quidē languores appropinquant languorosa fm naturaz corpora his que breuis vite. fm quosdam aut nihil phibet languorosos ēē longe vite existētes. De somno quidem igitur ⁊ vigilia dictū est prius. de

et breuitate vite

vita aut et morte dicendū est posterius. Similiter autem de languore et sanitate qđum adiacet naturali philosophie. Nūc autem de causa eius qđ est hec qđdem esse longe vite. hec autem breuis vite. sicut pus dictum est p̃siderādū.

Quod est liber in quo Aristoteles determinat de causis longitudinis ⁊ breuitatis vite. Et diuiditur p̃ma sui diuisione in duas partes. scz in p̃hemium ⁊ partes executiuam. que incipit ibi. (Sunt autē habentia) Circa p̃mū tria facit. qđ p̃mo dat suam intentionē. Secūdo dat causam intenti siue modum p̃cedendū cum dicit (Principium autē p̃siderationis) Tercio p̃tinuat dicta dicendis. cū dicit (De somno quidē) Dicit ergo p̃mo qđ p̃sideranda est causa quare quedam animalia sunt longe vite. ⁊ quedam breuis. et nō solum hoc est considerandum in animalibz. sed est etiam p̃siderandū totaliter. id est vniuersaliter in omnibz viuētibz. ⁊ hoc naturalis differt a medico. **Q**uod ibi (Principiū autē) Dat modum p̃cedendū dicens. qđ p̃ncipium p̃siderationis istorū necessariū est p̃mo ex eo. id est de eo qđ est dubitare de ipsis. qđ illa que inquiruntur in aliqđ scientia sunt dubitabilia. nō em̃ est manifestum vtrū vni⁹ idem aut alterum sit causa longe vite. et breuis in omnibz animalibz ⁊ plantis. Et nō est manifestum quare aliquę plante sint pauci temporis ⁊ paruz durat. vt ficus. alie autē habent multum durabilem vitā vt quercus. Similiter nō est manifestū vtrū natura vel p̃ naturam p̃stantium eadem sunt longe vite ⁊ sana p̃ naturam. aut sint diuisa ab invicem. Etiam non est manifestū vtrum sit idem esse breuis vite. aut languoroso fm naturam. vel vtrum ita sit qđ fm quosdam languores corpora languentia appropinquāt his que sunt breuis vite. aut fm quosdam nihil phibet aliquos existētes languorosos esse longe vite. **Q**uod ibi (De somno quidē) Et t̃mūat se dictis dicendis Dicens qđ de somno ⁊ vigilia p̃us dictum est in antecedenti libro. posterius autem dicendum est de morte ⁊ vita. Similiter etiam de languore et sanitate que adiacēt naturali phie. Sed anteqđ de illis determinetur. pus est nūc p̃siderandum (sicut dictū est) causas quare quedam de numero viuētiū sint longe vite et quedam breuis.

Queritur. Vtrū eadem sit causa longitudinis ⁊ breuitatis vite in omnibus viuētibz. **Q**uod dicitur qđ in genere siue in generali est eadem causa longitudinis ⁊ breuitatis vite in plantis ⁊ animalibz. qđ vita ⁊ anima in omnibz viuētibz est eadē genere. sicut anima vegetatiua. ergo similiter dicendum erit de causa longitudinis ⁊ breuitatis vite. Sēz nō est eadem causa in specie. qđ a diuersis fm sp̃m nō potest procedere aliquod vni⁹ fm speciem. qđ sit vtrūqđ propius alis em̃ repertum in vna specie non posset in alia reperiri. Sicut (exempli gratia) qđuis sentire sit idem specie in homine ⁊ asino ⁊ ab vtroqđ procedat. neutri tamen istarum sp̃erum est proprium. qđ si sentire esset p̃rium hominū. tūc sentire idem in specie nunqđ inueniretur in asino. sic etiaz in p̃posito causa longitudinis ⁊ breuitatis vite est humidū fm qđ q̃tum ⁊ fm qđ quale. qđ oportz humidū esse multū vt posset diu esse nutrimentum calidi. Etiam oportz hūmidum esse quale. sēz pingue ⁊ vncuosum. vt nō sit de facili exiccabile ⁊ exalabile. nec debet sic esse vncuosum vt sit paratum inflammationi. ⁊ hoc humidum est in vnaquaqz

qđ p̃fectio
corpi eleph
sēz constellatione

In p̃m
longi
⁊ breui
vite
vite
Cause
Et sō
ho.

Ar. Illa non pertinent ad naturalem philosophum que habent esse ex influentia corporum celestium et situ eorum. cum illa sint astrologice considerationis.

Q. Quam qđ duplices sunt cause longitudinis ⁊ breuitatis vite. Quedam sunt intrinsece. sicut sunt qualitates p̃me ⁊ eorum dispositiones.

Ar. Quādo dicitur longitudo ⁊ breuitas vite maxime dependēt ex complexione animati. sed illaz cōsiderare pertinet ad medicum.

Q. Quod dicitur qđ complexione animati cōsiderat medicus ppter opus vt sēz sanitas habita pseruetur. sed naturalis cōsiderat eam propter seire.

Ar. In libro de anima determinatur de anima vniuersaliter. ⁊ de viuente in vniuersali. ⁊ etiam de his que cōsequuntur viuens in eo qđ viuens.

Ar. Quādo dicitur qđ in libro de anima determinatur in vniuersali de anima ⁊ de his que psequuntur totum ppositum ratione anime. sed longitudo ⁊ breuitas vite psequuntur totū ppositum rōne corporis.

specie oportz habere proportionem cum sicco, & etiam omnes
qualitates oportet ad invicem habere proportionem fm ex
igentiam speciei. Sed proportio vniufcuiusq; spci est pro
pria vniufcuiq; spci, ergo nō potest eadem proportio esse in
omibz viventibz fm speciem, qz longitudo vite fequitur
portioem sicut effectus cām.

Notandum Quod non omnia sana sunt secundum naturam longe vite. nec omnia languorosa sunt naturaliter brevis vite. Patet quia sanitas aut est temperamentum in qualitatibus primis. aut sequitur temperamentum in ipsis. sed illud temperamentum potest esse in illis que sunt brevis vite. scilicet in istis que habent paucos humidos et paucum calidum que sunt causa brevis vite. Sicut aliqui sunt languorosi. quia in ipsis est etiam in proportione qualitatibus primis. sed tamen possibile est quod aliquis habens proportionem qualitatuum habeat multos humores superfluos ex quibus sequitur infirmitas. et quod infirmitas illos refect sicut facit febris. et tunc languor non abbreviatur vitam sed prolongat.

Ar. Vita consistit in calido & humido. vt patet infra. sed illa sunt eiusdem speciei in omnib; viuentib; qz nō differūt in illis nisi sū magis & minus. que non variant spēm. Etiam dē Lōmentator q̄ causa longitūdinis & breuitatis vite attribuat q̄tuor q̄litas p̄mis que sunt eiusdem spēi in omnib; viuentib;. ergo & dīcendū q̄ calidum & humidū conferuāt vitam & in ipis cōsistit vite. nō tamen absolute. sed inq̄rūm habent certam proportionem que in diuersis est diuersa. Et ita sicut dīcendū est ad dictum p̄mentatoris

Languor: primus virtutum debilitat & sic vitam abbreviat. ergo videtur qd sit idem esse languor & sum & brevis vite. Et confirmat. qz aliquid videt esse languor & fin naturam. qz qualitates in eo non habent rectam proportionem. sed illud est brevis vite. ergo &c. **O**ccidit ad ambo simul. qd dupliciter aliquis potest dici languor & fin. Uno modo ex improportione qualitatum primarum. & talis est brevis in vita qd alio esset. qz tunc una qualitas alteram corrumpit. **A**lio modo aliquis est languor & fin eo qd habet multos humores superfluos. & talis languor non abbreviat vitam. sed prolongat propter causam dicam.

Ante autem habentia differentiā hāc
tota ad tota genera ⁊ eorū que sub vna
specie altera ad altera. Dico autem fm
genus qdē differre vt hoīez ad equū. lōgioris
em vite genus hominū q̄ equorum. fm spēm
autem hominem ad hominē. sunt em ⁊ homi-
nes hi quidem longe vite. hi autem breuis vi-
te. alteri fm altera loca distantes. que quidē em
et calidis gentium longioris vite. que autē in
frigidis breuioris vite. ⁊ habentium autē eun-
dem locum differunt similiter aliqui hac diffe-
rentia adinuicem

¶ Ista est pars executiua huius libri. que p̄ma sui di-

Queritur Utrum homines habitantes in regionibus calidis sint longioris vite q̄ habitantes in frigidis. ¶ Dicendum fm̄ Aresiolem hic 2 in libro de problematib⁹. q̄ sic Querit̄ em̄ in libro de problematib⁹ quare habitantes in regionibus calidis sint longioris vite q̄ habitantes in frigidis. ¶ Ipse responder̄ q̄ hoc est ideo. quia habitantes in calidis regionib⁹ sunt magis siccī q̄ habitantes in frigidis. sicem̄ autem est impurificabile vel minus q̄ humidū et ideo ideo illi minus putrescūt q̄ habitantes in frigidis sed mors est ex quadam putrefactione. ideo dicendū est q̄ habitantes in calidis 2 siccis regionib⁹ sunt longioris vite q̄ habitantes in frigidis 2 humidis. Est em̄ duplex mors. scz naturalis 2 accidentalis. Naturalis est illa que fit quando consumitur humidum radicale a calido naturali paulatim. 2 ista mors accidit in senib⁹. Alia est mors accidentalis. que fit 2 causatur ex egritudine ppter aliquē humorem putrefactum. 2 loquendo de ista morte sic p̄sentes in regionib⁹ calidis sunt longioris vite q̄ existentes in frigidis. qz minus moriūtur morte accidentalī. eo q̄ in ipsis minus abūdant humores cū sint magis siccī

Alicenna in maiori canone libro primo. fen. ſeſ-
cūda. doctrina ſecūda. ſumma prima. capitulo vn-
decimo dicit de eis que proueniūt ex habitabilibz locis q̃
habitantibz in calidis regionibz ſit magna reſolutio humi-
di z cito minuitur humidum. z cito veniunt ad ſenium.
qz ſenectus cauſatur ex minuitio humidit. vnde veniunt
ad ſenectutem in triginta annis. ſicut homines nigri. Et
am dicit Conſtanti⁹ medicus. q̃ habitantes ſub polo
et in ciuitatibz in ſaxonia ſunt longe vite. qz illa loca ſunt
frigida. Et hoc confirmatur rōne. quia exiſtente multo
calore interius in animali z exterius in aere cito cōtingit
animal ſuffocari ſicut pars ad ſenſum. Si em̃ homo mul-
tū ſit calefactus interius. tunc indiget refrigerio. quod ha-
bere non poteſt in locis multum calidis. Preterea cali-

dum subintrans ⁊ poros aperiens facit ⁊ xire calidus ⁊ cū
 hoc humidum quod est materia calidi. sicut patet in quar
 to metheteorologorum de putrefactione. quib⁹ exetractis re
 manet frigidum ⁊ siccum que cito ducunt ad senectutes
 ⁊ ⁊ consequenti ad mortem. Sed in frigidis regionibus
 totum est contrarium. ibi enī frigidum exterius vigorat
 caliditatem naturalem. ⁊ ideo in regionibus frigidis sunt
 bone digestiones. propter conclusionē caloris naturalis
 ad intra. vt dicit Auicenna. sed in regionib⁹ calidis sunt
 male digestiones propter causas contrariam. quia calidi
 naturale extrahitur propter caliditatem continentis. ⁊ ideo
 videtur q̄ homines habitantes in regionib⁹ frigidiorib⁹
 sunt longioris vite q̄ habitantes in calidiorib⁹. Et
 præterea videtur q̄ homines habitantes in regione tem
 perata sunt longioris vite. quia s̄m Galienum regio tem
 perata est locus complexionis temperate. sed homines
 temperate complexionis sunt longioris vite per naturam
 intrinsecam. quia non sunt nimis siccī vt cito veniant ad
 senectutē. nec nimis humidi vt cito putrescant. ¶ Dic
 endum ad prima argumenta que probant habitates in
 regionibus frigidis esse longioris vite q̄ duplex est vita.
 Quædam que opponitur mortī naturali que accidit sens
 bus. ⁊ sic habitantes in locis frigidis sunt longioris vite.
 Alia est vita que opponit mortī accidentali causate ex alijs
 quia egritudine propter aliquem humorem putrefaciunt
 et isto modo minus cito moriuntur habitantes in regiō
 nib⁹ calidis. quia in illis minus abundant humores. cuz
 sunt siccī. et s̄m istum modum procedit sententia Arestot
 elis ⁊ eius ratio superius adducta. ¶ Ad aliam ratio
 nem que arguit q̄ habitantes in locis reperiatis sunt lon
 gioris vite dicendum q̄ verum est. s̄m naturam. quia
 in illis humidum non est nimis aquosum vt cito conge
 leretur. sed est vinctuosum habens bonam proportionem ci
 ciccio. nec etiam est in illis humidum ac siccum superfluum
 quare tunc potest contineri ⁊ terminari a qualitatibus ac
 tuius. scz calido ⁊ frigido. et ergo tales sunt longevi. ⁊ s̄ ac
 cidentaliter nihil prohibet habitantes in regionibus calis
 dis esse vite longioris. ¶ Vel dicendum q̄ temperatum
 tenet medium inter calidum ⁊ frigiduz. quare paricipat
 naturam vtriusq̄ extremi. et ergo regio calida temperate
 comparata ad frigidiorē habet rationem calidi. sed com
 parata ad calidiorē habet rationem frigidi. ⁊ sic Arestot
 elis per regionem calidam intelligit regionem tempera
 te calidam. quia eam comparat ad frigidiorē vel frigi
 dissimam. quare etiam dicit q̄ habitantes in regione cali
 da sunt longioris vite. sic per oppositum habitantes in lo
 cis temperate frigidis sunt longioris vite q̄ habitantes in
 locis exēssive calidis

¶ Oportet autem accipere quid facile in natura corruptibile constantibus. et quod quod non facile corruptibile. Ignis enim et aqua et his cognata non habent eandem virtutem existunt generationis et corruptionis causa. alij itaque et quelibet aliorum ex his entia et constituta participare horum naturam rationabile quaecumque quidem composita ex multis sunt. ut domus. de his quidem igitur altera ratio corruptionis

¶ Sic consequenter ponit secundam suppositionem

Oleum q̄ ante q̄ inquirat de causis longitudinis et bre-
uitatis vite. q̄ accipe q̄d sic facile corruptibile. 2 q̄d nō si-
cile corruptibile. Et subdit q̄ ignis 2 aqua 2 his cognata
sc̄z aer 2 terra. q̄ p̄ueniūt cuz illis in vna q̄litate. sunt cā ge-
nerationis 2 corruptionis alijs. sc̄z mixtis. ergo rationabi-
le est q̄ omnia mixta composita ex elementis participant
naturam elementorum. quia nihil est corruptibile in sub-
stantijs mixtis ad corruptionem illius cuius naturaz nō
participat. sed de illis que sunt ex multis cōposita (vt do-
mus componitur ex multis actu existentibus) est alia ra-
tio. q̄z elementa non manēt in mixto actu sed virtute

¶ Sunt enim et proprie corruptiones multis
essentium ut scientia sanitas egritudo. Nec
enim corrumpuntur etiam non corruptis suis
susceptivis. sed saluatis. ut ignorantie quidem cor
ruptio reminiscencia et eruditio. Scientie au
tem obliuio et deceptio Scdm accidens autem
consequuntur naturalibus que aliorum corru
ptiones. corruptis enim animalibus corruptum
tur et scientia et sanitas. que in animalibus. pro
pter quod de anima rationabitur quis utique
ex his Si enim est non a natura sed quemadmo
dum scientia in anima. sic et anima in corpore
erit utique ipsius et alia corruptio preter corru
ptionem qua corrumpitur corrupto corpore.
Itaque quoniam non videtur talis existens et aliter
utique habebit ad corporis corruptiorem

Nec consequenter ponit terciam suppositionē. **D**icens q. aliorum a mixtis sunt proprie corruptiones. scilicet scientie sanitates et cegritudines. Sed proprie dicuntur alia quia corruptip dupliciter. **P**rimo quando corruptum punitur non corruptione eorum susceptiuus sed saluatis. et illa fit per introductionem forme contrarie. sicut corruptio ignis introductio est remissionis. et eruditio est corruptio scientie et obliuio deceptio. **A**lio modo aliqua corruptum punitur per accidens ad corruptionem suorum subiectorum. sicut corruptio accidentium sequitur corruptio nō in naturalibus. id est in mixtis. quia corruptis animalibus sequitur corruptio scientie et sanitatis que sunt in animalibus. **E**cce ex his potest aliquis ratiocinari. id est dubitare de anima. si anima non sit a natura. sed sit in corpore sicut scientia est in anima. tunc ipsius anime erit alia corruptio ppter illā que est a susceptiuo siue subiecto. quia tunc corrumperetur per contrarium. sicut scientia corrumptur per obliuionem vel deceptionem. sed quia anima non habet contrariū ideo solū corripitur ad corruptiōem sui subiecti

Arguitur. Illius non est corruptio cui⁹ nō est generatio, sed scie non est generatio, ergo &c. Minor probatur, quia fm philoso-
phum septimo physicorum prima acceptio scientie nō est
generatio. Et confirmatur, quia corruptio est quedam
transmutatio facta a contrario, sed scientie nihil est contra-
rium in intellectu, ergo videtur q scientia non corrum-
patur. ¶ Dicendum ad primum, q dupliciter aliqua
dicitur fieri vel corrumpi. Uno modo p se, 2 isto modo

fit vel corrumpitur omnis forma ad quam per se 2° pmo
fit transmutatio. sicut sunt qualitates tercie speciei. Alio
modo dicitur aliquid fieri vel corrumpi ratione alterius.
sicut illuminatio fit in aere rōne alteri⁹ scilicet solis. 2° isto secū
do modo dicitur scientia fieri vel corrumpi. quia sequitur
transmutatōem factam in quodā alio. Sicut in simili ha
bens habitum scientie existens in ebrietate non potest con
siderare nisi facta transmutatione ebrietatis. sic etiam non
potest fieri scia in aliquo nisi facta p^{us} transmutatione in
virib⁹ sensitiuis qua tolluntur impedimenta que impedi
unt intellectum a receptione scientie. sicut sunt sensuū pas
siones. falsae imaginationes. 2° sophistice deceptiones. quib⁹
bus amotis statim intellectus recipit scientiam. sicut aer
recipit lumen ad presentiam corporis luminosi. Ad con
firmationem dicendum. q^d licet scientia non habeat con
trarium fm q^d est in intellectu. tamen bene habet contrariū
um in suis causis. quia scientie generantur in anima ex q^{ib}
busdā propositionibus veris quib⁹ contrariantur propo
sitiones falsae. et ergo qui adheret propositionibus falsis que
contrariantur propositionibus veris ex quib⁹ generata erat
scientia 2° non resistit eis per suam scientiam. talis ex cōse
quenti p^{dit} suam scientiam

¶ Scientia est in intellectu sicut in subiecto. sed in
tellectus est incorruptibilis vt p³ tercio de anima
ergo male hic supponitur q^d scientia corrumpatur ad cor
ruptionem subiecti. **¶** Dicendum fm doctorem sanc
tum q^d quis scientia sit in intellectu. tamen pro statu hui⁹
us vite scire 2° intelligere dependet ex toto conuictio ex cor
pore 2° anima necdum ad primam acceptionem scientie. 2°
etiam quantum ad vsum 2° actum scientie iam acquisite
quia oportet quemlibet intelligentem phantasmata specu
lari. Et ergo si aliquis habeat organum phantasie lesum
non poterit considerare fm scientiam quam habet. 2° isto
modo debet intelligi philosophus hic 2° in predicamentis
scilicet q^d scientia aliquo modo corrumpitur ad corruptōem ho
minis. scilicet quo ad illum modum quem habet in vmbus
sensitiuis

¶ Forte autem utiq³ quis dubitabit ratio /
nabiliter vtruz est vt incorruptibile erit q^d cor
ruptibile vt ignis sursum vbi non est contrari
um. corrumpuntur em̄ que quidem inexistunt
contrarijs fm accidens. eo q^d illa corrumpun
tur. interimuntur em̄ contraria ad inuicem. Se
cundum accidens autem nihil contrariorum
in substantijs corrumpitur propter de nullo sub
iecto predicari substantiam vel subiectū. Qua
re cui nullum est contrarium. 2° ibi non est im
possibile utiq³ erit corrumpi. quid em̄ erit cor
rumpens si quidem a contrarijs accidit solis.

Hoc em̄ nō existit aut totaliter. aut hic: aut
hoc. si quidem verum est. sic autem nō. impos
sibile em̄ materiam habenti nō existere aliqua
liter contrarium. Om̄ino quidem em̄ inesse ca
lidum aut rectum cōtingit. om̄e autem esse im
possibile aut calidum aut rectū aut album. erūt

em̄ passiones separate.

¶ Nec consequenter p^{hus} secundo mouet vnam du
bitationem. Dicens q^d forte aliquis rationabiliter dubi
tabit vtruz si corruptibile ponatur in aliquo alio loco poss
et fieri incorruptibile. vt si ignis sit corruptibilis deorsum
si ponatur sursum vbi non habet contrarium sit incorru
ptibilis. **¶** Et arguit q^d sit incorruptibile. q^d illa que inexist
stunt contrarijs corrumpuntur fm accidens ad corrup
tionem contrariorum. id est quando vnum contrariū in
terimitur ab alio. sed substantia non est in contrarijs. eo q^d
substantia de nullo subiecto predicari potest. ergo non pos
test corrumpi ad corruptionem contrarij. Nec corrumpit
tur a contrario. quia non habet contrariū. ergo a nullo cor
rumpitur. Et quia anima est substantia sic non corrumpi
tur quasi sit in contrarijs. nec corrumpitur quasi habeat
contrarium. quia in corpore non habet contrarium. nec ha
bet contrarium simpliciter. sed solum illis duobus modis
aliquid corrumpitur. ergo 2°. **¶** Tunc ibi. Aut hoc si
q^d Soluit p^{dictā} dubitationē p³ diffinitionē. Dicens q^d si
anima non habeat contrarium aut totaliter aut in corpore
re. ipsa erit incorruptibilis. aut totaliter aut i corpore vbi
non habet contrarium. Et hoc scilicet animam habere con
trarium est quodāmodo verum 2° quodāmodo non ver
um. animam enim existentem in materia nō habere con
trariū est verū per se. sed ipsam habere contrarium est ve
rum per accidens. quia anima est in corpore habente con
trariū. Impossibile est em̄ habenti materiam nō inesse cō
trariū aliquo modo. S³ q^d materie semper inest aliquid
contrarium sic manifestat. quia vniuersaliter in omni ma
teria oportet esse alterum contrariorum. vt calidū aut fri
gidum. aut rectū aut curuum 2°. Materiam em̄ impossi
bile est separari ab altero contrariorum. quia semper opor
tet materie inesse aliquid accidens. Nec potest dici q^d ali
quod accidens pura calidum aut rectum non sit in subie
cto. quia tunc passiones essent separate a substantijs. q^d
reputat impossibile.

¶ Si igitur quando simul fuerint factuum
et passium. hoc quidem semper facit. hoc au
tem patitur. impossibile nō permutare. Adhuc
si necesse superfluum facere. superfluum autem
contrarium. ex contrario em̄ semper permuta
tio. superfluum autē reliquie prioris. Si au
tem omne expellit quod actu contrarium. etsi
hoc corruptibile utiq³ sit aut non. sed a conti
nente corrumpitur. Si quidem sufficiens ex di
ctis. si autem non supponere oportet quia inest
aliquid actu contrarium 2° superfluum sit. Pro
pter quod 2° minor flamma comburitur a mul
ta fm accidens. quia alimētū quod illa in mul
to tempore cōsumit fumum hec flamma mul
ta cito. propter q^d omnia semper in motu sunt
et fiunt aut corrumpunt. continens autem aut
cooperatur. aut contraoperatur. 2° propter hoc
transposita durabiliora quidem fiunt 2° pauci
oris durationis natura. eterna autem nusq³ q^d

2° in

Non est Dubi
tanonez Valq³

Solut

buscunq; contraria erunt. confessum em̄ mate/
ria contrarium habet. quare siquidem eius qđ
ubi fm̄ locum permutat. si autem quanti fm̄
augmentum et decrementum. si autem passio
nis alteratur:

Nec consequenter offendit modum fm quem ac-
cidit corruptio contrariorum in materia. **D**icens qd mo-
dus fm quem vnum contrariorum corrumpitur in mate-
ria est ille quia quando actuum et passiuum sunt simul et
appropinquata et vnum naturum est agere, alterum vero na-
tum est pati. talia impossibile est non permutare seipsa a sus-
se naturis. et ergo contrarium in materia corrumpitur p
approximationem sui contrarii quod agit in ipsum, et trans-
mutando ipsum a sua natura. et fm istum modum etiam
superfluum. id est maius corrumpit minus cuius est res-
liquae. eo qd ipsum reliquit. quia vt sic maior ignis contra-
riatur minori. ¶ **T**unc ibi (Si autem omne) Po-
nit tres modos speciales fm quos corrumpitur viuens et
anima. **P**rimus est quia viuens corrumpitur. sic si actu co-
rrarium calidum expellit. id est corrumpit omne felice
humidum naturale. **A**lius est. quia viuens corrumpitur
si hoc. id est actu contrarium sit corruptibile ab humido
vel a continere. et hoc patet per ea que dicta sunt. **T**ercius
corrumpitur viuens per actu contrarius. id est calidum natu-
rale quando sit superfluum. id est maius. tunc enim statim
consumit humidum naturale. si corrupto humido opor-
tet aliud corrumpi. ¶ **T**unc ibi (Propter quod et mi-
nor) Dic consequenter inferre quatuor correlaria. **P**rimus
est. qd propter hoc qd dictum est qd minor flamma corru-
pitur a maiori fm accidens. quia alimentum. i. fumum quod
paruus ignis consumit in multo et longo tempore. hoc
multa flamma cito consumit. et per hoc habet maior flama
contrarietatem ad minorem aliquo modo. scz ratioe
sui humidi vel sui fumum quo nutritur. ¶ **S**ecundum cor-
relarium est. qd omnia viuencia sunt semper in motu. quia
talia semper fiunt aut corrumpuntur. et continens aliquan-
do cooperatur ad corruptionem et aliquando non coope-
ratur. id est impedit corruptionem. ¶ **T**ercium correlari-
um. qd transposita de loco ad locum aliquando fiunt du-
rabiliora. et aliquando paucioris durationis. nullo tamen
possunt fieri eterna illa quibus inest aliquod contrarium
seclit suae. sint in locis suis siue extra loca sua. sed materia
pfectum habet contrarium. id est omne habens materiam
habet contrarium. ¶ **Q**uartus correlarium. sicut aliquod
habet contrarium sic est permutabile. quia si habet contra-
rium fm locum ipsum est permutabile fm locum. et si fm
quantum est permutabile fm augmentum et decrementum
Si vero habeat passionem contrariam alteratur. qz sicut
vniuersus habet contrarium sic mouet et mutat

¶ Primum autem neq; maxima incorrup/
tibiliora. equus enī homine breuioris vite nec
parua epeteia tantum multa entomorum ne/
q; plante totaliter animalibus. Epeteia enim
quedam plantarum neq; sanguinem habentia
apis enī durabilior quidem sanguine haben/
tum neq; exanguia malakia ⁊ epeteia quidem

exanguia . aut neqꝫ que in terra . etenim plante
epeteia sunt ⁊ animalia gressibilia . neqꝫ que in
mari: etenum que ibi breuis vite ⁊ ostrakina ⁊
malakia. Remonet Aīno i cas

¶ Ad consequenter tercio remouet quedam que vi-
dentur causa longitudinis z breuitatis vite. z potest illa
pars diuidi in tot partes quot remouet, que non sunt causae
longitudinis vite. **Primum** est, quia maxima non sem-
per funt incorruptibiliora paruis, id est nō semper sunt lo-
gioris vite, quia equus qui est maior homine est breuior-
is vite q̄ homo. **Secundum** est maius non sunt semper
longioris vite maioribus, quia multa entoniorū que sūt
parua sunt epterea, id est breuis vite. **Tercium** non om-
nes plante sunt longioris vite oibz alijs animalibus, qz
quedam sunt epterea, id est breuis vite, sicut patet de illis
que omniano eradicātur, vt frumentat ordea. **Quar-**
tum non omnia habentia sanguinem sunt longioris vite
non habentibus sanguinem, quia apes que sunt sine san-
guine sunt durabiliores quibudam habentibus sanguinem.
Quintum exangula non sunt semper longioris vite non
habentibus sanguinem, quia malakia sunt exanguia, et
tamen sunt epterea, id est breuis vite. **Sextum** non om-
nia habitantia in terris sunt longioris vite, qz aliqua ani-
malia z alique plante sunt breuioris vite piscibz. **Septi-**
mum habitantia in aqua non semper sunt longioris vite
quia aliqua animalia sunt ibi breuis vite, sicut ostrakyna
et malakia.

Notandum Pro expositione predictorum vocabulorum q̄ quatuor genera animalium sanguinem non habentium. sicut dicitur in quarto de hiszioris animalium. scz malakya malakozstrata. entonia. z ostrakyna. Malakya sunt que habent exterius molle z interius solidus. scz sepia. Malakozstrata sunt que habent interius molle z exterius durus. ita q̄ non est cōminubile sed frangible sicut cancer. Entonia sunt diuisa in supinis vel in dorsibus. sicut musce z apes quia sunt diuise versus succinctoziū vel dyaphragma. Szostrakyna sunt que habent interius quoddam molle z exterius quoddam solidum. ita q̄ est cōminubile. vt fune habitantes in conchyis

¶ Dominio autem longissime vite et in plan-
tis sunt ut palma et cypressus. etenim sanguine
habentibus animalibus magis quam exanguibus
et ingressibilibus magis quam in aquatilibus
quare et combinantibus in sanguinem haben-
tibus et gressibilibus que longissime vite ani-
malia sunt. ut homo et elephas. et utique que qui-
dem maiora ut ad plus est dicere minoribus lon-
gioris vite. etenim in alijs accidit his que longi-
oris vite magnitudo sic dictis. *Quamvis*

¶ Nec consequenter ostendit que sunt longissime vi-
re in plantis ⁊ animalibus. per quod innuit q̄ cause prædi-
cte licet non sint sufficientes, tamen conferunt ad longitu-
dinem vite. **¶** Quicq̄ vniuersaliter in plantis longissime
viret sunt palma ⁊ cyprusus, ⁊ similiter animalia longius

nem habentia sunt longioris vite q̄ exanguia et gressi-
bilia q̄ aquatica. sed in habentibus sanguinem et in egr-
silibus animalia frequenter longissime vite sunt ho-
mo et elephas qd̄ maxime verum est si illa duo coniunc-
tim capiantur. quia sic sunt longioris vite q̄ coruus vel
ceruus. similiter etiam maiora sunt longioris vite mino-
ribus in alijs animalibus. sicut accidit in homine et ele-
phante etc.

Ausam autē de his omnibus hinc
vitijs quis cōtemplabitur oportet
enim accipere q̄ animal est natura
humidum et calidum et vivere tale
senectus autem frigida et sicca et qd̄ mortuum
videtur em̄ sic. materia em̄ corporum existenti-
bus. hoc calidum et frigidum. et siccum. et hu-
midum. necesse est igitur senescencia desiccari

Capitulum secundum

Post q̄ philosophus determinauit quedam pre-
ambula et cum hoc remouit aliqua que viderentur esse
causa longitudinis vite. Nunc consequenter in isto capi-
tulo secundo ostendit veras causas longitudinis et bre-
uitatis vite in animalibus. In secundo facit hoc idem
de plantis ibi. (In plantis autem) ¶ Circa primum.
Primo ponit duas suppositiones. et primo primam. Di-
cens q̄ de omnibus his supradictis causam. hinc vitijs
contemplabitur aliquis. quia oportet accipere tanquā
per se manifestum q̄ animal est naturaliter calidum et
humidum et similiter vivere est tale. quia vivere in vi-
uentibus est esse et ideo est eiusdem nature cū his cuius
est causa. ¶ animal autem sit a natura calidū sic manife-
statur. quia animal ipsum digerit alimentum conuertens
do ipsum in sui naturam sed digestio est a calido. vt dici-
tur quarto meteororum. ergo animalia sunt calida. Sed
q̄ sunt humida sic patet. quia iam probatum est q̄ sunt
calida. sed calidum non est in animalibus sine humi-
do. quia calidum non temperatum per humidum ad-
urit. calidum autem in animalibus non est adurens. er-
go oportet q̄ animalia sint humida. Secunda suppo-
sitiō est q̄ senectus est frigida et sicca et similiter mor-
tuum. Probat quia materia corporum hic existentium
habere aliquod istorum. iam corpus senis. vel est humi-
dum et calidum aut est frigidum et siccum. sed iuuenes
sunt calidi. q̄ sunt flexiles et mobiles. Similiter sunt humi-
di. quia sunt flexibiles. ergo sequitur q̄ necesse sit senes-
centia desiccari et in frigidari. Et ergo senes sunt tristes
et immobiles eo q̄ sunt frigidi. et etiam sunt inflexibiles
eo q̄ sunt sicci.

Arguitur Dicitur est statim q̄ omne ani-
mal est calidum et humidum si
igitur senectus sit frigida et sicca. sequitur q̄ senes non
sint animalia. Dicendum q̄ Arestoreles hic in ista
secunda suppositione loquitur comparatiue comparando
scilicet senectutem ad iuuentutem. quia in iuuentute ma-
gis abundat calidum et humidum. sed in senectute ma-
gis abundat frigidum et siccum. licet etiam sint hu-
midum et calidum in iuuentute vita animalis requirit quia

proportio calidi ad humidum in qua consistit vita non
est punctualis et indiuisibilis. sed habet latitudinem et
ideo animalia possunt esse magis et minus calida. et si-
militer frigida. ¶ Et quando queritur vtrum frigi-
dum et siccū equaliter reperiuntur in senectute et mortuo.
Dicendum q̄ non. quia senectus habet caliditatem et
humiditatem que sufficit ad vitam non autē mortuum

¶ Propter qd̄ oportet non facile desiccabi-
le esse humidum. et propter hoc pingua impu-
trabilia. Causa autem quia aeris. aer autem ad
alia. Ignis autem nō sit putrefactus neq̄ sur-
sum paucū oportet esse humidū facile siccabile
enim qd̄ paucum. propter quod et magna ani-
malia et plante et vniuersaliter est dicere lon-
gioris vite. vt quādamodum dictum est prius
Rationabile em̄ maiora plus habere humidū
non solum at̄ propter hoc longioris vite. Due
em̄ cause q̄ quātum et q̄ quale. quare oportet
non solum multitudinem esse humidū. sed hoc
et calidum. vt neq̄ facile congelabile sit. neq̄ faci-
le desiccabile. et propter hoc homines longio-
ris vite magis quibusdam maioribus longio-
ris vite deficientes multitudine humidū. si pluri-
tatione excedit fm̄ quale q̄ quā deficiat fm̄ quā
tum. Est autem aliquibus quidem calidum
pingue qd̄ simul facit non facile siccabile et nō
facile infrigidabile. Quedam autem animalium
habent humorem. ideo oportet firmum esse nō
leuiter corruptibile neq̄ superfluum Interimi-
tur enim quod tale aut languore aut natura cō-
traria autem est superfluitatis virtus et corrup-
tina. hec quidē nature. hec autē particule.

¶ Nunc consequenter concludit causas longitudinis
et breuitatis vite in animalibus. et primo concludit cau-
sas sumptas ex parte humidū. secundo ex parte calidi. ibi.
(Est autem) Circa primum ponit duas causas. Qua-
rum prima sumitur ex parte qualitatis humidū. Secun-
da vero sumitur ex parte quantitatis eius et tangitur ibi.
(Neq̄ rursus) Dicit ergo primo. q̄ si animal debeat
esse longe vite. tunc oportet humidum non cito esse defic-
cabile et ideo oportet q̄ sit pingue et impu-
trabile. sicut est humidum aereum. quia sicut ignis est impu-
trabilis respectu omnium elementorum. ita aer respectu ele-
mentorum inferiorum. aer em̄ se habet ad elementa infe-
riora. sicut ignis. Secunda suppositio sumitur ex par-
te quantitatis et est q̄ humidum non debet esse paucum.
probat quia paucum humidum est faciliter desiccabile.
et ergo maiora siue inter plantas siue inter animalia vni-
uersaliter sunt longioris vite. sicut dictum est prius. quia
rationabile est q̄ maiora plus habeant de humido mino-
ribus Subdit tamē philosophus q̄ nō solum quanti-
tas humidū est causa longe vite. quia nō solum oportet
humidum esse multum. sed etiam oportet q̄ sit calidū. i.
pingue et nō faciliter desiccabile neq̄ putrescibile vt dic-

Causa longitudinis vite est humiditas

De longitudine

tum est. Et quo inferat qd homines deficientes in multitudine humidi sunt longioris vite quibusdam maioribus. quia humidum hominis excedit humidum aliterius fin quale. licet non excedat fin quantam.

¶ Tunc ibi (Est autem aliquibus quidam) Ponit duas causas longitudinis vite sumptas ex parte calidi. Prima est qd calidum animalium debet esse pingue. et non cito desiccabile neqz facilius infrigidabile. Secunda qd debet habere humidum. id est humidum esse permixtum. Et statim inferat tertiam conditionem humidi ostendens quale debeat esse humidum. Dicens qd debet esse firmum. id est non leuiter corruptibile. et non debet esse superfluum. quia tunc corrumpetur aut languore. quia humiditas superflua putrescit. aut natura quia natura est contraria superfluitati. eo qd humiditas superflua extinguit naturale calidum. Et subdit qd virtus superfluitatis est contraria et corruptiua aut naturae scilicet totius. aut partis vt manus vel pedis

¶ Propter qd coitina et multi spermatis senescunt cito. sperma enim superfluum et amplius desiccatur emissum. Et propter hoc est mulus longioris vite equo et asino. ex quibus generatur. Et femelle masculis si coitui sint masculi. breuioris vite femellis. Adhuc autem quicquid laboriosa masculorum propter laborē senescunt. magis enim desiccatur labor. senectus autem sicca est. Natura autem est vt ad omne est dicere masculi femellis longioris vite. Causa autem quia calidius animal masculus est qd femella. Eadem autem in calidis longioris vite sunt qd in frigidis locis propter eandem causam propter quam quidem et maiora et maxime notabilis magnitudo animalium frigidorum secundum naturam. propter qd et serpentes et saure et foliata magna in calidis locis et in rubro mari ostrokokina. Augmentum enim calida humiditas causa et vite. in frigidis autem locis aqueum magis humidum qd in animalibus est propter qd facile congelabile. Quare hec quidem non sunt omnino animalium que pauci sanguinis aut sanguinem habentium in his que ad arctum locis neqz gressibilia in terra neqz aquatilia in mari. hec autem sunt quidem minora autem et breuioris vite. Aufert enim congelatio augmentum. Alimētum autem non sumentia et plante et animalia corumpuntur. consumit enim ipsum se ipsum quemadmodum enim multa flamma comburit et corripit paucam eo qd alimētum consumat. sic naturale calidum primo digestiūz consumit materiam in qua est. Aquatilia autem gressibilia

et breuitate vite

minus longe vite non quia humida simpliciter sed quia aquosa. Vniuersale autem humidum facile corruptibile qd frigidum et congelabile de facili. Et exanguia propter idē si non magnitudine recopensentur neqz enim pinguedinem habent neqz dulce. In animali enim qd pingue dulce propter quod apes longioris vite alteris maioribus animalibus

¶ Hic consequenter inferat quedam correlaria quorum quedam sunt fatis immunda. sed nihil refert. quia omnia munda mūdīs. Primum est qd animalia multum coitui et multi spermatis. id est abundantia in spermate cito senescunt. quia sperma est superfluum. sed nunc statim dictum est. qd virtus superfluitatis est corruptiua nature. et iterum ipsum sperma emissum per coitum exiccat magis. Tum qd extrahitur humiditas a corpore. Tum etiam quia in emittendo animal calefit et multum vaporat. et quia humidum non exit sine calido. ergo coitus exiccat et infrigidat et sic multum coitui cito senescunt. ¶ Secundum correlarium longioris vite est mulus equo et asino ex quibus generatur. quia equus et asinus sunt coitui non autem mulus

¶ Tertium correlarium. femelle sunt longioris vite masculis. si masculi sunt multum coitui. quia masculus est calidior et siccior femella et ideo cum coitus exiccat plus desiccatur masculus in coitu qd femella et illa siccioras ducit ad senectutem. Est tamen verum qd mulieres etiam multum grauantur in partu in quo fit multa exaltatio caloris. Et ideo propter partum mulieres cito senescunt. ¶ Quartum correlarium. passeres masculi sunt breuioris vite femellis. quia passeres masculi sunt multum coitui. ¶ Quintum correlarium. quicquid masculi sunt laboriosi. illi propter laborem magis senescunt. quia labor desiccatur. senectus autem est sicca.

¶ Sextum correlarium. naturaliter masculi sunt longioris vite femellis quia masculi sunt calidiores femellis. ¶ Septimum correlarium. propter eandem causam animalia eadem. id est eiusdem speciei habitantia in locis calidis sunt longioris vite habitantibus in locis frigidis. Et propter eandem causam animalia sunt maiora in locis calidis qd frigidis. et propter eandem causam etiam sunt longioris vite animalia frigida in regionibus calidis. propter qd magnitudo animalium frigidorum fin naturam notabilior est in calidis regionibus. Et propter hoc serpentes que sunt nature frigide et saure. id est vespertiliones et talpe et foliata sunt magna in locis calidis. et similiter ostrokokina sunt magna in mari rubro. Causa omnium istorum est. quia humiditas calida est causa augmenti et longe vite. sed in locis frigidis humidum est aqueum et non multum potest augere et est facile congelabile quare animalia frigida in talibus locis sunt breuioris vite. Et hoc etiam probat a signo. quia si animalia habentia paucum sanguinem et frigida ponantur in locis calidis sunt longissime vite sed habentia multum sanguinem posita in locis multum frigidis siue sint gressibilia in terra. siue aquatilia in mari sunt minora et breuioris vite et minoris magnitudinis. quia in illis locis cito congelant sed congelatio aufert augmentum et vicari.

pa
za

za

Ma
P. brevis
vite

pm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

zm

Ocrum corollariuz inter plantas et animalia illa que non sunt alimentum facilliter corrumpuntur quia calidū deficiēte humido agit in seipm. et seipm corrumpit. Sicut em magna flamma cōsumit paucā. sic etiā calidū naturale primo digestiū vel digerens alimentum cōsumit materiam in aqua est scz humidum. et sic ex consequenti corrūpit seipsum. **Primum corollarium.** aqua etia sunt breuioris vite q̄ gressibilia non quia non sunt magis humida sed quia habent humidum aqueum qd est vniuersaliter cito corruptibile. quia est frigidum et cito congelabile sed gressibilia habent humidum pingue et vniuersum et ideo sunt longioris vite. **Secundum corollarium.** animal exangue si non recopentur in magnitudine est breuioris vite q̄ habens sanguinem quia humidum in animali debet esse pingue et dulce sed animal exangue neq̄ habet pinguedinē neq̄ dulce. quia in animalibus illud qd est pingue est dulce. Et q̄ in apibus est multum dulce ideo concludit q̄ apes sunt longioris vite quibusdam animalibus maioribus q̄ plus habent de pingui et dulci q̄ quedam animalia maiora. et ideo humidum in eis cum sit pingue non est de facili cōgelabile.

In plātis autem sunt que longissime vite et magis q̄ in animalibus. Primus quidem q̄ aquosa minus quare non facile cōgelabilia. deinde habent viscositatem et frigiditatem et sicca et terrestria existētia nō autem habent facile siccabile et humidum

Postq̄ philosophus superius determinauit causam longitudinis vite in animalibus. **Nic consequenter in hac parte secunda determinat ipsam in plantis et circa hoc primo ponit suam intentionem.** Dicens q̄ in plātis sunt aliquę que sunt longissime vite et magis q̄ in animalibus quasi diceret q̄ aliquę sunt plante que sunt longioris vite q̄ quecunq̄ animalia. Et ex hoc patet q̄ complexio temperata absoluta non est causa longioris vite. si enim capiatur paucum calidum et paucum humidum possibile est tale habere bonam complexionē et temperatam. et tamen tale est breuis vite. quia multum humidum est causa longe vite. Sed si temperata complexio absolute esset causa longe vite tunc cum animalia sint cōplexionis magis temperate q̄ plante. animalia essent longioris vite q̄ plante. Et statim philosophus qd dixit probat tribus rationibus. **Prima** quia humidum plante est minus aquosum q̄ humidum animalis et ergo humidum plantarum non est ita de facili cōgelabile sicut humidum animalium. **Secunda** causa. quia plante habent humidum magis viscosum. vt patet in distillatione gummi. **Tertia** cā quia plante sunt frigide respectu animalium. quia non habent caliditatem intensam que posset facilliter consumere humidum. et etiam sunt sicce et terrestres. eo q̄ sunt inflammabiles. q̄ ergo sunt viscosę frigide terrestres et sicce. sic habent humidū non de facili siccabile.

Arguitur Plante etiam habent caliditatem. ergo philosophus hic male facit solum mentionem de frigiditate plantarum. **Ans.**

recedens probatur quia viuunt. sed vita consistit in calido et humido. Et hoc etiam patet per digestionē quā faciunt. quia digestio est a calido. Dicendum q̄ Aristoteles hic loquitur cōparatiue. quia plante sunt frigidiores res animalibus

De hoc autem qd est naturam arborum esse durabilem oportet accipere causam. habet enim propriam ad animalia preterq̄ ad entoma. Iuuenes enim semper plante sunt propter qd multi temporis semper em altere germinatio. **De aut senescunt et similiter radices sed nō simul sed aliquando quidē solum stipes et rami perierunt alteri aut iuxta nati sunt.** cum autem sic fuerint radices alie generantur. et sic semper manet hoc quidē corruptum hoc autem factus propter qd longe vite.

Quedā arbores Plogiois vite **Nic** consequenter ponit in speciali causam longioris vite in plantis. descendendo scz ad aliquas plātas scz ad arbores. Dicens q̄ oportet causam accipere de eo qd est naturam arborum esse multum durabilem. q̄ arbores habent propriam causam aliam q̄ habent animalia entoma licet habeant similitudinem cum illis. Et illa causa est quia plante sunt semper iuuenes eo q̄ continue habent nouas germinationes. et ideo ante iuuenescunt. Et subdit philosophus q̄ quedā plantarum senescunt. sed non simul cum suis radicibus. quia aliquādo soli rami senescunt et statim noui rami nascuntur. aliquādo etiam solus stipes senescit. et etiam aliquando radices senescunt et alie generantur. Ex quo inferet q̄ qd iuxta radices possunt hoc facere scz q̄ quando vna pars corrumpitur et alia generatur tunc sp̄ manet planta eadem et propter hoc arbor est longe vite

Assimilantur autem plante entomis sicut dictum est prius. diuisa enim viuunt et duo et multa fiunt ex vno. Entoma autem vsq̄ ad viuere peruenerunt multo autem non possunt tempore. nō em habent organa neq̄ facere possunt ipsa principium in vnoquoq̄. Quia autem in planta possunt vbiq̄ em habent radicem et germen potentia propter qd ab hac semper prouenit: hoc quidem nonum. hoc autem senescens modico aliquo differentia inesse longe vite. sic quēadmodum que absplantantur. Et em in absplantatione modo aliquo dicit vtiq̄ aliquis eadem accidere. particula em quadā quod absplantatum. In absplantatione quidem igitur separans accidit hoc. ibi autem per continuus. Causa autem quia inest vbiq̄ principium virtutis existens.

Nic consequenter philosophus comparat plantas ad animalia. et primo ad animalia entoma. secundo

Commenit plate
en maitre entonno

Orunt qz in aut
E-10 d. m. f. a. t.
in 21to m. d. l.
21to m. d. l. Vi
p. d. p. l. a. m. d.
o. p. i. m. p. l. a. d.
q. u. d. m. d. m. d. l.

Couemūt plantis
ai aialibz in col

et breuitate vite

Querit Etum animal per continuam susce-
ptionem nutritur. ipso in vita pe-
petuari. Dicendum q non quia quando animal pro
nutritionem suscipit alimentum tñc humidum radical
conmiseretur cum humido nutrimentali ex qua pmixtione
humidum radicale debilitatur. Et quanto plus humi-
dum nutrimentale comiseretur cu radicali. tanto magis
humidū radicale debilitat. Et q̄a humidū radicale nō
est virtutis infinitē. sed habet virtutem finitam quam
accipit a progenitoribus. ideo tandem virtus humidū
radicalis per illam additionem extinguitur. et ergo eti-
am necesse est ex consequenti vitam extinguiari que cōs-
istit in tali humido. Et huius exemplum valde pro-
prium ponit Aristoteles in libro de generatione de vino
qui successe ibi admiscetur aqua. Et est par ratio de plan-
tis quāvis ibi videatur maior duratio eo q̄ plante, iu-
ueneſcunt per pullulationem. quia in ipsis illa pullulatio
tamdiu durat q̄ diu manet in eis humidum radicale
q̄d est finite virtutis. et ergo tandem cōrumpitur per ad-
mixtionem humidū nutrimentalis. Etiam tam in ani-
malibus q̄ in plantis calidum agit in humidum pro-
prium et reparatur cum sit agens per naturam quare o-
portet vtrūq̄ debilitari et tandem extinguī. quia animal
non potest semper agere quare necesse est animal finalit
et marcescere et extinguī per mortem

Arguitur Anima sensitiva animalis nec
corruptur per se nec per acci-
dens. ergo videtur qd sit incorruptibilis. Antecedens p[ro]b[atur]

batur. quia non per se. eo quod totum compositum per se cor-
rumpitur sicut per se generatur. ut dicitur septimo me-
taphysice. neque per accidens ad corruptionem sui subiec-
ti. quod subiectus anime sensitivae sicut cuiuslibet forme sub-
stantialis est materia prima que est ingenerabilis et in-
corruptibilis. Unde quod subiectum anime sensitivae est
corruptibile non simpliciter sed quantum ad dispositiones
quas expigit anima sensitiva in tali subiecto cum actus
actiuorum sint in patiente predisposito sed corruptis illis
dispositionibus corrumpitur proportio corporis et ani-
me. qua corrupta corrumpitur per se animal. Sed anima sen-
sitiva corrumpitur per accidens ad corruptionem totius
aggregati. Et hoc debet intelligi de anima sensitiva in
brutis quia anima sensitiva in homine est incorruptibilis
sicut anima rationalis. eo quod secundum doctorem sanctum in
homine eadem anima secundum substantiam est rationalis et
sensibilis.

Arguitur Homo in statu innocentie ha-
buit corpus animale et vitam
animalem cibis indigentem propter quod de omni ligni
no paradisi comedit. et tamen in tali statu fuit immor-
talis. Unde secundum doctorem sanctum quod corpus homi-
nis in statu innocentie non erat dissolubile per aliquem
vigorem immortalitatis naturaliter in eo existentem. In-
venit anime vis quedam supernaturaliter divinitus
data per quam poterat corpus preservare ab omni cor-
ruptione quod diu maneret deo subiecta non obstante eo quod
etiam communicabat corpori id quod cooperit ei in quantum ani-
ma. quia in illo statu corpus habuit vitam animalem que
est ab anima vegetativa tanquam a primo principio deter-
minato. Sed in ultimo statu post resurrectionem comuni-
cabit anima quodammodo corpori ea que sunt sibi pro-
pria in quantum est spiritus. scilicet immortalitatem quantum
ad omnes. impassibilitatem vero et virtutem et gloriam
quantum ad bonos quorum corpora dicuntur spiritualia.
Quamobrem concedat sanctificus spiritus a patre et fi-
lio non factus nec creatus neque genitus sed procedens in
secula seculorum benedictus. Amen.

¶ Explanatio textualis in quatuor libros par-
vorum naturalium Aristotelis partim ex com-
mentariis sancti Thome Aquinatis partim ve-
ro ex alijs doctrine conformis quam aptissime trans-
sumpta. ad perfectum studentium gymnasij Don-
tis. Qua diligens lector longe melius. longe/
denique facilius intelligere ac eloqui poterit in his
libris contenta iuxta inuincibilem et irrefraga-
bilem tanti doctoris sententiam cuius in hoc
opere sicut et in alijs fideliter probatissima imi-
tatus sum vestigia

.U. .E.

[illegible]

Replacemus quod
non videtur cum ipse et
iam eadem variationem
verbi nomenclaturam vult
utbeducendum debet
Si quis alio dubitauit.

~~Asunto Iran~~

[illegible]

...deus
...modi scilicet
...de gratia
...intra modum
...de divisione
Indo ...
...de ...
...de ...

1874-75

Anders